

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

TARGET2 RAIDOS ATASKAITA

Išvadas

2002 m. spalio 24 d. ECB valdančioji taryba priėmė sprendimą dėl TARGET (TARGET2) ilgalaikės strategijos. Sprendimas buvo išdėstytas tą pačią dieną paskelbtame pranešime spaudai. Jame numatyta techninė TARGET sistemos konsolidacija, bendra vietinių ir tarptautinių mokėjimų įkainių sistema, taikoma visoje Euro sistemoje, ir suderintas aptarnavimo lygis. 2002 m. gruodžio 16 d. buvo pradėtos viešos konsultacijos dėl dokumento „TARGET2: principai ir struktūra“, o 2003 m. liepos 13 d. buvo paskelbta gautų pastabų santrauka.

2003 m. liepos 28 d. trys centriniai bankai – Banque de France, Banca d'Italia ir Deutsche Bundesbank – informavo ECB pirmininką, kad yra pasirengę kartu sukurti vienos bendros platformos (angl. Single Shared Platform, SSP) pagrindą, panaudojant jų turimų TARGET1 infrastruktūrų adaptuotas dalis ir atliekant reikalingus pakeitimus (vadinamasis „sudedamųjų dalių“ principas). Iki 2003 m. pabaigos Euro sistemos centriniai bankai išreiškė pageidavimą prisijungti prie SSP, su sąlyga, kad juos tenkins tolesni sprendimai dėl valdymo, išlaidų ir finansavimo. Nuo to laiko Euro sistema tolesnius su projektu susijusius darbus grindė prielaida, kad TARGET2 veiks kaip bendros platformos sistema.

TARGET vartotojų buvo paprašyta pateikti pastabas dėl SSP bendrų funkcinių specifikacijų projekto, aptariančio sistemos ypatybes ir funkcines galimybes. Gavus pastabas, buvo parengtas galutinis dokumentas, kurį ECB valdančioji taryba patvirtino 2004 m. liepos 22 d.

Šioje ataskaitoje išsamiau nagrinėjami klausimai, kuriuos reikėjo išspręsti siekiant, kad kiekvienas centrinis bankas galėtų galutinai apsispręsti dėl dalyvavimo SSP. I dalyje nagrinėjami dar neišspręsti klausimai dėl TARGET2 sistemos, ypač likvidumo telkimo, sąskaitų tvarkymo modulyje ir išorinių sistemų atsiskaitymo. 2 dalyje rašoma apie TARGET2 sistemos paslaugų įkainius. 3 dalyje aptariama prisijungimo eiga. 4 dalyje pateikiama informacijos apie TARGET2 projekto planą.

I. TARGET2 sistema

I.1 Dienos likvidumo telkimas

Dienos likvidumo telkimas virtualios sąskaitos pagalba (toliau vadinama likvidumo telkimu) padės TARGET2 dalyviams sugrupuoti savo AARL sąskaitas (kai kurias iš sąskaitų) ir sutelkti esamą dienos

likvidumą visų sąskaitų grupės narių naudai. Kiekvienas sąskaitų grupės narys gali atlikti mokėjimus iš savo sąskaitos, jeigu suma neviršija grupės sąskaitose turimo dienos likvidumo. Kad nereikėtų perkelti likvidumo į sąskaitą, kur jo reikia, patikima teisinė sistema užtikrins, kad tą dieną debeto pozicija vienoje iš grupės sąskaitų būtų užtikrinama, užstatant kitose grupės sąskaitose esančius grynuosius pinigus. Dienos pabaigoje sąskaitų grupės tvarkytojas arba, prireikus, sistema automatiškai atlieka „išlyginimo procedūrą“, kuria siekiama teigiamo visų grupės sąskaitų likučio ir užtikrinama, kad sąskaitų likučiai neviršytų nustatyto sąskaitos kredito limitu (jei toks yra).

Eurosistema pabrėžia, kad dienos likvidumo telkimo galimybė yra vien tik mokėjimų sistemos aspektas, ir tai nereiškia, kad bus centralizuotas pinigų politikos operacijų vykdymas.

1.1.1 Likvidumo valdymas

Likvidumo telkimo ypatybė padės užtikrinti sklandų TARGET2 ir išorinių sistemų, kurių atsiskaitymai vykdomi TARGET2 sistemoje, veikimą. Atsižvelgiant į visą grupės sąskaitose esantį likvidumą, dienos kreditas bus mažiau reikalingas. Dėl šios priežasties sumažės įkaito poreikis ir strigties rizika. Tai, be kita ko, palengvins išorinių sistemų atsiskaitymą, nes jų dalyviai galės pasinaudoti sąskaitų grupės bendru turimu likvidumu (ir sąskaitos kredito limitais).

Likvidumo telkimas iš dalies atskiria likvidumo valdymą nuo įkaito valdymo, kadangi likvidumu gali pasinaudoti visa sąskaitų grupė, įkaitui pasiliekančias pradinius jo davėjus, o tai sumažina TARGET2 naudotojų išlaidas. Be to, ši ypatybė sumažins išlaidas, patiriamas tvarkant kelias sąskaitas viename ar keliuose centriniuose bankuose, o taip pat veiksmingai „neutralizuos“ dienos likvidumo išbarstymą, su kuriuo susiduria keliose šalyse veikiantys tarptautiniai bankai, kurie turi tvarkyti sąskaitas keliuose centriniuose bankuose.

1.1.2 Įgyvendinamumas teisiniu atžvilgiu

Likvidumo telkimas, pasinaudojant virtualia sąskaita, teisiškai būtų įmanomas atitinkamose euro zonos šalių jurisdikcijose. Vietos įstatymai beveik visų centrinių bankų jurisdikcijose leistų naudoti pinigus sąskaitose kaip įkaitą. Be to, šių sąskaitų pinigų likutis viename centriname banke esančiose sąskaitose galėtų būti naudojamas kaip įkaitas kito centrinio banko naudai beveik visose susijusiose jurisdikcijose.

Kalbant apie įsipareigojimų užtikrinimą trečios šalies įkaitu, tarp įkaito davėjo ir skolininko, kurio įsiskolinimas yra garantuojamas įkaitu, sudaryta tinkama sutartis gali sumažinti teisinę įkaito sutarties galiojimo riziką iki priimtino lygio. Šiuo metu tai negalioja kai kurioms jurisdikcijoms už euro zonos ribų.

Reikia tęsti kruopštų tyrimą ir teisinį darbą tam, kad būtų galima sukurti tvirtą teisinę sistemą, be kurios negalima siūlyti anksčiau minėtos sistemos ypatybės. Eurosistema taip pat analizuos, ar turėtų būti teisinių ar politikos apribojimų subjektams (pvz. filialams, dukterinėms įmonėms ir atskiriems juridiniams asmenims), kuriems leidžiama dalyvauti sąskaitų grupėje.

I.1.3 Likvidumo telkimui tinkamos sąskaitos

Po nuodugnaus įvertinimo (įskaitant įgyvendinamumą teisiniu atžvilgiu) Eurosystema nusprendė, kad dienos likvidumo telkimo ypatybė bus teikiama SSP tik euro zonos bankų AARL sąskaitoms¹, tvarkomoms euro zonos centrinių bankų.

Tačiau visi bankai, įskaitant ir tuos, kuriems nebus leista pasinaudoti virtualios sąskaitos galimybe, turės prieigą prie konsoliduotos sąskaitų informacijos.

I.1.4 TARGET naudotojų susidomėjimas ir įkainiai

TARGET naudotojai buvo informuoti, kad bendra metinė likvidumo telkimo ypatybės sąmata yra apytikriai 900 000 eurų. Preliminarūs rinkos dalyvių tyrimo duomenys parodė, kad, turint tokį pagrindą, sistemoje būtų nuo 60 iki 120 sąskaitų grupių, o metinis mokestis už sąskaitų grupę, atitinkamai, būtų nuo 7 500 iki 15 000 eurų, siekiant padengti likvidumo telkimo ypatybės išlaidas. Konsoliduotos informacijos ypatybės įkainiai bus nustatyti artimiausiais mėnesiais.

I.2 Klausimai, susiję su sąskaitų tvarkymu

Eurosystema apsvarstė klausimą, susijusį su sąskaitomis, kurios gali būti laikomos už AARL sistemos ribų (t.y. už SSP mokėjimų modulio (MM)). Dabar tokios sąskaitos daugiausia yra naudojamos privalomosioms atsargoms, nuolatinės galimybės funkcijai ir įkaito sistemai valdyti bei atsiskaityti už grynųjų pinigų išėmimą. Be to, tokios sąskaitos yra naudojamos centrinio banko klientų, kurie nėra (negali būti) AARL sistemos dalyviais. TARGET2 aplinkoje tokios sąskaitos gali būti laikomos standartizuotame SSP sąskaitų tvarkymo modulyje (angl. Home Accounting Module, HAM) arba kiekvieno centrinio banko vidinėje sąskaitų tvarkymo sistemoje.

Eurosystema susitarė, kad sistemos dalyvių mokėjimai ir išorinių sistemų atsiskaitymo sandoriai, o taip pat su atviromis rinkos operacijomis susiję mokėjimai turėtų būti atliekami per SSP mokėjimų modulį. Tačiau tokių sandorių atveju dėl kai kurių šalių ypatumų gali būti neįmanoma šias operacijas perkelti į SSP iškart jai pradėjus veikti. Dėl to Eurosystema sutiko, kad maksimalus pereinamasis laikotarpis šiems atsiskaitymams SSP mokėjimų modulyje atlikti būtų ketveri metai (nuo atitinkamo NCB prisijungimo prie SSP). Išorinių sistemų atveju tikimasi, kad visoje Europoje veikiančios išorinės sistemos prisijungs prie SSP, prisijungus visiems centriniams bankams arba netrukus po to. Padėtis būtų dar kartą vertinama praėjus vieneriems metams nuo TARGET2 veikimo pradžios.

Atsiskaitymas už tam tikrus sandorius su vietiniu centriniu banku (t.y. privalomųjų atsargų valdymo operacijas, pasinaudojimą nuolatinėmis galimybėmis ir grynųjų pinigų išėmimus) gali būti atliekamas,

---

¹ Nuotolinių dalyvių sąskaitos neįtraukiamos, nes nuotoliniams dalyviams neteikiami priimančiosios valstybės centrinio banko dienos kreditai.

priklausomai nuo kiekvieno centrinio banko pasirinkimo, centrinio banko vidinėje sąskaitų tvarkymo sistemoje (angl. PHA) arba SSP (mokėjimų modulyje arba sąskaitų tvarkymo modulyje).

Kuo trumpesnei sąskaitų tvarkymo ne SSP mokėjimų modulyje politikai palaikyti, mokėjimų, atliktų per sąskaitas tvarkomas už mokėjimo modulio ribų, įkainiai bus didesni nei įprasti TARGET2 įkainiai. Tai paskatins sutrumpinti pereinamąjį laikotarpį ir kuo greičiau pereiti prie SSP mokėjimų modulio.

1.3 Išorinių sistemų atsiskaitymas

Rinkos dalyviai, su kuriais konsultavosi Eurosistema, patvirtino, kad SSP siūlomi šeši išorinių sistemų atsiskaitymo modeliai (t.y. du atsiskaitymų realiu laiku ir keturi atsiskaitymų paketais modeliai), apibūdinti Bendrose funkcinėje specifikacijoje, yra reikalingi, nes kiekvienas jų naudojamas skirtingos rūšies atsiskaitymams atlikti. Modelių skaičius rodo, kad dabartinė išorinių sistemų atsiskaitymų praktika jau yra pakankamai suvienodinta. Be to, per išorines sistemas į TARGET2 patenkančių piniginių pozicijų atsiskaitymai bus vykdomi tiesiogiai dalyvio AARL sąskaitoje SSP, nepriklausomai nuo to, kurioje šalyje yra išorinė sistema. Tai yra reikšmingas žingsnis rinkų veiklos integravimo ir suderinamumo link.

Kalbant apie atsiskaitymus nakties metu, neplanuojama, kad TARGET2 veiks ir naktį. Tačiau numatoma kitą TARGET2 darbo dieną pratęsti tam tikra laiko atkarpa, kuri prasidėtų pasibaigus TARGET2 darbo dienai ir po dienos užbaigimo operacijų. Per šią laiko atkarpą likvidumą galima skirti specialiai išorinių sistemų nakties ciklo atsiskaitymams. Kitą dieną SSP mokėjimų modulis būtų atidaromas anksti ryte ir apdorotų išorinių sistemų atsiskaitymus iki 7 valandos ryto. Po to vėl būtų galima naudoti likvidumą, kuris nebuvo sunaudotas nakties atsiskaitymams atlikti.

Dar reikia išsamiau aptarti ir išnagrinėti keletą aspektų, kurie gali turėti įtakos išorinių sistemų atsiskaitymams (pvz., atsiskaitymo laiko suvienodinimo galimybė, bendra naujų TARGET2 sprendimų ir ypatybių įtaka likvidumui, naujų atsiskaitymo modelių strategijos ir politikos aspektai, nuotolinė dalyvių prieiga prie likvidumo, norimo įsigyti turto panaudojimas įkaitu (angl. self-collateralisation), atsiskaitymų baigtinumas ir kt.). Tai numatyta atlikti 2005 m. pradžioje. Pirmiausiai reikia išnagrinėti klausimus, kylančius dėl to, kad vienu metu egzistuoja keletas vertybinių popierių atsiskaitymo sistemų, kurios taiko skirtingus atsiskaitymo modelius (integruotą, turintį sąsajas ir iš anksto finansuojamą), ir kiekvieno šių modelių ypatumus.

2. Įkainiai

Eurosistema sukūrė galimo TARGET2 pagrindinių paslaugų įkainių nustatymo metodiką, kuri leistų dalyviams pasirinkti mokėti arba tik sandorio mokestį, arba mažesnį sandorio mokestį ir periodinę įmoką. Pagrindiniai metodikos principai yra tokie:

- i. taikant šią sistemą, turėtų būti padengta labai didelė TARGET2 išlaidų dalis;

- ii. didžiausias sandorio mokestis neturėtų viršyti 0,80 euro;
- iii. mažiausias (ribinis) sandorio mokestis turėtų būti 0,25 euro vienam sandoriui.

Buvo atlikta keletas bandomųjų sandorių, norint patikrinti, ar minėtieji principai atitinka TARGET2 išlaidų ir apimties skaičiavimus. Per artimiausius mėnesius Eurosystema parengs konkrečią TARGET2 įkainių struktūrą.

Reikėtų nepamiršti, kad keletas pasirinktinių paslaugų (pvz., likvidumo telkimas, išorinių sistemų sandorių apmokėjimas) bus apmokestinama atskirai.

3. Prisijungimas

Prie TARGET2 jungiamasi siekiant sklandaus visų dalyvių (centrinių bankų, finansų institucijų ir išorinių sistemų) perėjimo iš dabartinės TARGET į naują TARGET2 sistemą. Dėl to pabaigus tvarkyti techninę jos pusę ir iki to laiko, kai visi centriniai bankai pereis prie SSP, reikia koordinuoti visus veiksmus. Prisijungimo etapas apima testavimus ir perėjimo prie TARGET2 organizavimą.

Eurosystema įvertimo „didžiojo sprogo“ tipo prisijungimo trūkumus ir pranašumus, lygindama juos su palaipsniui įgyvendinama šalių grupių prisijungimu. Pagal „didžiojo sprogo“ modelį pirmąją TARGET2 veikimo dieną visi centriniai bankai ir TARGET naudotojai turėtų vienu metu prisijungti prie SSP. Siekiant užtikrinti vienodas sąlygas, visos TARGET2 ypatybės turėtų būti prieinamos visiems dalyviams vienu metu. Tačiau visų naudotojų iš visų šalių prisijungimas prie SSP vienu metu būtų labai pavojingas projektui ir nebūtų įmanoma lanksčiai pereiti prie naujos sistemos. Dėl šios priežasties Eurosystema pasirinko prisijungimo šalių grupėmis modelį, pagal kurį TARGET naudotojai galės prisijungti prie SSP keliomis grupėmis iš anksto nustatytomis konkrečiomis dienomis. Kiekvieną grupę sudarys keletas centrinių bankų ir kiti jų šalių bankai. Prisijungimas vyks keletą mėnesių, kurių metu veiks ir TARGET1 dalys, ir SSP. Tokį pakopinį prisijungimą reikės organizuoti sukeltant kuo mažiau rizikos projektui. Kiti svarbūs uždaviniai – siekti, kad vienodų sąlygų sukūrimas sukeltų kuo mažiau problemų ir kiek įmanoma sumažinti centriniams bankams ir TARGET naudotojams tenkančias išlaidas. Prisijungimas truks daugiausiai vienerius metus, tačiau tikimasi, kad jis truks trumpiau (žr. 4 dalį). Reikia paminėti, kad kituose panašaus masto su mokėjimų sistemomis susijusiuose projektuose (pvz., Nuolatiniai susiję atsiskaitymai (angl. CLS), SWIFTNet) taip pat buvo prisijungimo prie naujos infrastruktūros etapas.

Eurosystema nustatys kiekvienos šalies prisijungimo laiką, atsižvelgdama į verslo poreikius. Įkainių nustatymo prisijungimo metu politika bus nustatyta po to, kai kiekvienai šaliai bus paskirtas prisijungimo laikas, siekiant užtikrinti maksimalų neutralumą kiekvieno naudotojo atžvilgiu.

4. TARGET2 projekto planas

Dabartiniame projekto etape numatomi toliau nurodyti pagrindiniai darbai. Kiekvienas jų priklauso nuo ankstesnių darbų užbaigimo.

Pagrindiniai darbai, numatyti 2005 – 2007 m.		
1.	2005 m. I ketv. pabaiga	Baigiamas rengti išsamus vartotojų funkcinių specifikacijų dokumentas
2.	2005 m. balandžio mėn. – 2005 m. gruodžio mėn.	Baigiama kurti SSP
3.	2006 m. sausio mėn. – 2006 m. kovo mėn.	Vidinis SSP tiekėjų testavimas
4.	2006 m. balandžio mėn. - 2006 m. gegužės mėn. (preliminariai)	Centrinių bankų sistemos priėmimo testavimas
5.	2006 m. birželio mėn. - 2006 m. gruodžio mėn. (preliminariai)	Pirmųjų prie TARGET2 prisijungiančių šalių grupei priklausančių naudotojų testavimas (vėliau prisijungiantys TARGET naudotojai taip pat gali dalyvauti šiuose testuose)
6.	2006 m. gruodžio mėn.	Simuliacija/ veikimas realioje aplinkoje
7.	2007 m. sausio mėn.	Sistemos veiklos pradžia (pirmajai šalių grupei priklausančių naudotojų prisijungimas prie sistemos)
8.	2007 m. sausio mėn. – 2007 m. rugsėjo mėn.	Kitoms grupėms priklausančių šalių naudotojų testavimas ir prisijungimas prie sistemos

© Europos centrinis bankas, 2005 m.

Adresas: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurtas prie Maino, Vokietija

Pašto adresas: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurtas prie Maino, Vokietija

Telefonas: +49 69 13 44 0

Interneto svetainė: <http://www.ecb.int>

Faksas: +49 69 13 44 6000

Teleksas: 411 144 ecb d

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis. 2005 m. vasaris

ISBN 92-9181-559-4 (Spausdinta)

ISBN 92-9181-560-8 (Online)

ECB
TARGET2 raidos ataskaita
2005 m. vasario mėn.